

INFORMÁTOR

SLOVENSKEJ ARCHEOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI PRI SAV

II/1991/1

NITRA

ZJAZD SLOVENSKÝCH ARCHEOLÓGOV '91

V dňoch 13.-15. februára 1991 sa v Domove vedeckých pracovníkov Slovenskej akadémie vied v Smoleniciach uskutočnil Zjazd slovenských archeológov. Podujatie, ktoré zorganizovala Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV v spolupráci s Archeologickej ústavom SAV v Nitre, sa zúčastnilo do sto profesionálnych archeológov a záujemcov o túto vednú disciplínu. Účastníci, združení v spomenutej vedeckej spoločnosti, zároveň reprezentovali 28 pracovísk z územia Slovenska zapojených do archeologickej vedeckovýskumnnej činnosti. Najväčší počet účastníkov bol z Archeologickejho ústavu SAV v Nitre, Archeologickeho múzea SNM v Bratislave, ale nechýbali ani pedagógovia z Filozofickej fakulty UK v Bratislave a archeológovia regionálnych múzeí a pamiatkových inštitúcií.

Cieľom rokovania bolo zhodnotiť súčasný stav a perspektívy archeologickeho bádania v nových spoločensko-ekonomických podmienkach, prediskutovať možnosti zdokonalenia dokumentačného systému a spôsobu deponovania archeologickej nálezov, zaoberať sa úlohou a poslaním Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV, otázkou spolupráce so záujemcami o archeológiu, a v neposlednom rade oboznačiť sa s najnovšimi výsledkami terénneho výskumu.

Úvodný príhovor v mene Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV prednesla jej predsedníčka PhDr. D. Bialeková, CSc., ktorá informovala prítomných o postavení SAS v rámci SAV a o jej programovom zameraní v nasledujúcom období, prerokovanom a schválenom valným zhromaždením v novembri 1990. Riaditeľ Archeologickejho ústavu v Nitre J. Bujna, CSc., vo svojom stručnom a výstižnom referáte zhŕnul najzávažnejšie problémy späté s rozvojom a budúcnosťou slovenskej archeológie, pričom zdôraznil potrebu ich naliehavého a neodkladného riešenia. Jeho slová vyvolali búrlivú diskusiu, súvisiacu predovšetkým s účinnou ochranou a so záchrannou nehnuteľných archeologickej pamiatok i nálezov, ktorú možno dosiahnuť len prostredníctvom dôsledných úprav súčasnej legislatívy. V záujme skonkretizovania výsledkov rokovania zjazd zvolil návrhovú komisiu v zložení PhDr. S. Šiška, CSc. - predseda, Doc. PhDr. M. Novotná, DrSc., PhDr. M. Lamiová, CSc., PhDr. J. Labuda - členovia, a poveril ju, aby v závere zasadnutia predložila návrh uznesenia (pozri Závery Zjazdu slovenských archeológov).

Náležitú pozornosť venovali účastníci zjazdu aj návrhu Archeologickeho ústavu SAV v Nitre na zavedenie dokumentačnej karty údajov pre centrálnu evidenciu archeologickej lokalít na Slovensku, ktorý v mene kolektívu spolupracovníkov predložili J. Bujna, CSc., a PhDr. I. Kuzma. Aktuálnych otázok slovenskej archeológie, časopiseckej literatúry v uplynulom období a výučby archeológie na vysokej škole sa vo svojich podnetných diskusných príspevkoch dotkli Doc. PhDr. T. Štefanovičová, CSc., PhDr. E. Krekovič, CSc., a Doc. PhDr. M. Novotná, DrSc.

Samostatný blok bol venovaný vzťahu profesionálnych archeológov a dobrovoľných spolupracovníkov, najmä zberateľov a prieskumníkov z radov mládeže i dospelých. J. Kormoši, poverený II. celoštátnym aktívom vedúcich archeologickej krúžkov, tlmočil uznesenie spojené s prerokúvanou otázkou, prijaté na nom. Stanovisko Komisie pre spoluprácu so záujemcami o archeológiu, ktorá vznikla pri výbere Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV, prednesol jej predseda prom. hist. J. Moravčík (pozri Návrh programu spolupráce...). O skutočnom záujme a zanietenosti amatérov svedčia i vystúpenia ďalších dvoch účastníkov zjazdu, ktorí oboznámili prítomných s výsledkami prieskumu v Žiarskej kotline (P. Mosný) a s poznatkami o priebehu starých obchodných ciest územím Záhorie (J. Stupavský).

Podstatnú časť rokovania tvorili informatívne prednášky o nových výskumoch na Slovensku. V ich úvode si prítomní prostredníctvom milej spomienkovej črty z pera J. Labudu pripomenuli tohtoročné významné jubileum Andreja Kmeťa a jeho prie-

kopnícku činnosť na poli slovenskej archeológie. Prvé referáty sa zaoberali metodikou terénnego výskumu najstarších paleolitických lokalít v Európe (L. Bánesz) a objavom paleolitických sídlisk po vypustení Oravskej priehrady (J. Bárta). Dobe rímskej boli venované príspevky M. Lamiovej (výskum v Ostrovnoch, okr. Prešov), V. Turčana a V. Drahošovej (pireskum a výskum v Skalici-Trávniku). J. Hromada a V. Varsik informovali o výsledkoch výskumu polykultúrnej lokality vo Veľkom Mederi (Čalove) a M. Mácelová o veľkomoravskom a poveľkomoravskom hrádku Priekopa vo Zvolene-Môľovej. O historickoarcheologickej výskume stredovekej architektúry referovali V. Hanuliak (Slovenská Ľupča), P. Bednár s I. Staníkom (Nitriansky hrad) a J. Chovanec (Malá Bara, okr. Trebišov).

V samostatnom tematickom bloku odzneli príspevky zamerané na územie Bratislavu a jej najbližšie okolie. Týkali sa archeologickej výskumu v historickom mestskom jadre (J. Hoššo, B. Lesák, Z. Farkaš), v rímskej Gerulate-Rusovciach (J. Halagan), na lokalite z doby rímskej v Bratislave-Dúbravke (K. Elschek) a na citadele Devínskeho hradu (V. Plachá, J. Hlavicová). Prednášky zaoberajúce sa jednotlivými náleziskami vhodne doplnili širšie koncipované referencie o súčasných poznatkoch archeobotaniky (E. Hajnalová), o medzinárodnom výskume hudobných nástrojov v archeológii (D. Staššíková-Štukovská) a o prezentácii pamiatok hornogermánskeho limitu (T. Kolník).

V priebehu podujatia zasadala i Komisia pre terénnu archeologickej výskumu na Slovensku, zložená zo zástupcov zainteresovaných inštitúcií, t. j. Archeologickej ústavu SAV v Nitre, Slovenského národného múzea a Filozofickej fakulty UK v Bratislave, regionálnych múzeí a pamiatkových organizácií. Riešila konkrétnu úlohy výskumnej činnosti v roku 1991. Medzi účastníkov zjazdu zavítal i zástupca Ministerstva kultúry SR PhDr. D. Rexa, ktorý ubezpečil prítomných, že tento rezort vyvinie adekvátnu úsilie na podporu a realizáciu návrhov súvisiacich so záchrannou a ochranou nášho kultúrneho dedičstva.

Prijemné prostredie Smolenického zámku významne prispelo k vytvoreniu priateľskej pracovnej atmosféry, v ktorej účastníci, nehladiac na čas a únavu, zanietené diskutovali až do neskorych večerných hodín. Mnohí z nich využili ešte stále platnú ponuku Slovenskej archeologickej spoločnosti pri SAV na zakúpenie odbornej literatúry za výhodné ceny. Myslím, že napriek vyčerpávajúcemu a tematicky nesúrodému programu Zjazd slovenských archeológov '91 splnil svoj účel. Dosiahnutie vytýčených cieľov (pozri Závery Zjazdu slovenských archeológov) bude však vo veľkej mieri závisieť od systematickej práce nás všetkých na prospech spoločnej veci.

K. Kuzmová

ZÁVERY ZJAZDU SLOVENSKÝCH ARCHEOLOGÓVOV

Slovenskí archeológovia sa v dňoch 13.-15. februára 1991 oboznámili s najnovšími výsledkami archeologickej bádania predovšetkým v oblasti základného terénnego výskumu. Hlavnú pozornosť však zamerali na riešenie aktuálnych otázok slovenskej archeologie, ktoré zvlášť naliehavo vystupujú v spojitosti so zásadnými politickými a ekonomickými zmenami v našej spoločnosti a konkrétnie i s očakávanou, dosiaľ však ešte nerealizovanou reštrukturalizáciou všetkých vedeckých, vzdlávacích a osvetových inštitúcií. Slovenskí archeológovia si uvedomujú nebezpečie pasívneho vyčkávania na nové legislatívne úpravy, ktoré môžu v mnohých smeroch ovplyvniť najmä intenzitu výskumu najstarších spoločenstiev na našom území i počiatkov dejín slovenského národa. Za tejto situácie považujú za najdôležitejšie v najbližšom období (rok 1991, resp. 1992):

1. Pokračovať v záchrane ohrozených kultúrnohistorických pamiatok a pamätníkov. Koordináciou tejto úlohy je poverený Archeologickej ústav SAV a konkrétnym vypracovaním programu Komisia pre terénnu archeologickej výskumu na Slovensku, zložená zo zástupcov AÚ SAV, vysokých škôl, múzeí a pamiatkových inštitúcií.

2. Poveriť Komisiu pre terénnu archeologickej výskumu na Slovensku požiadaf Ministerstvo financií SR a Ministerstvo kultúry SR o vytvorenie účelového finančného fondu s osobitným štatútom, z ktorého by sa zabezpečili najnalehavéjšie záchranné výskumy archeologickej lokalít na Slovensku.

3. Počas obdobia útlmovej výkopovej aktivity venovať zvýšenú pozornosť terénnemu prieskumu s osobitným dôrazom na vybrané regióny a mikroregióny.

4. Realizovať program Centrálnej evidencie archeologickej nálezísk v podoobe navrhnutých evidenčných kariet (EKAN), doplnených o podstatné pripomienky účastníkov zjazdu. Za úlohu zodpovedá Archeologickej ústav SAV, jeho plnenie zabezpečujú všetci archeológovia na Slovensku, ktorým bude centrálna evidencia určená. Archeologickej ústav SAV vypracuje žiadosť o začlenenie tohto projektu do grantových úloh.

5. V súvise s možnosťami deponovania archeologickej materiálu z výskumov Archeologickej ústavu SAV do regionálnych múzeí vytvoriť v zmysle zákona o och-

rane zbierkového fondu ako národného kultúrneho dedičstva predpoklady na úspešnú realizáciu tejto úlohy.

6. Poverif výbor Slovenskej archeologickej spoločnosti zaoberať sa otázkami spolupráce s amatérmi - záujemcami o archeológiu predovšetkým z radov mládeže. V spojitosti s touto úlohou poverif výbor SAS preskúmať aj možnosti spolupráce s Maticou slovenskou a vypracovať pre Ministerstvo školstva SR návrh na zintenzívnenie výučby dejepisu so zvláštnym dôrazom na praveké a včasnohistorické obdobie.

So závermi Zjazdu slovenských archeológov budú oboznámení všetci riaditelia príslušných inštitúcií a pracovníci archeologickej vednej disciplíny.

ZÁCHRANA, EVIDENCIA A DOKUMENTÁCIA ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZÍSK

Za posledných štyridsať rokov sa na území Slovenskej republiky získalo ohromné množstvo údajov o nových archeologickejch náleziskach, ktoré tvoria základ poznania najstarších dejín našej vlasti. Ari tento stav nás však nemôže uspokojiť, pretože mnogé lokality boli značne narušené alebo úplne zničené bez toho, že by sa na nich bol uskutočnil záchranný alebo aspoň zisťovací archeologickej výskum. Preto by mala archeologickej obec, zložená z pracovníkov Archeologickejho ústavu SAV, múzeí, pamiatkových stredísk a FF UK, vyvinúť maximálne úsilie a získať široký okruh záujemcov, ktorí by mohli pomôcť pri záchrane a ochrane pamätníkov našej minulosti.

Nie je v silách archeológov realizovať výskumy na všetkých lokalitách, ktoré by to potrebovali nielen v záujme ich bližšieho poznania, ale najmä preto, aby sa predišlo ich zničeniu. Preto je potrebná aj pomoc verejnosti. Ide tu predsa o záchrane nášho kultúrneho dedičstva.

V období I. republiky pracovalo na Slovensku iba niekoľko archeológov, a predsa sa im podarilo zachrániť veľké množstvo pamiatok a získať informácie o stovkách archeologickejch nálezísk. Pomáhal im široký okruh dobrovoľných spolupracovníkov: učitelia, knazi, notári, cestári, hrobári, majitelia stavebných firm a mnoho iných, ktorí prichádzali pri svojej práci do styku s archeologickejmi nálezmi alebo s ľuďmi, čo takéto pamiatky našli. Robili to nezištne, pretože vedeli, že tak prispievajú k lepšiemu poznaniu našich dejín.

Aj teraz majú archeológovia spolupracovníkov, ktorí venujú veľa svojho volného času záchrane pamiatok. Patrí im za túto pomoc naša úprimná vďaka. Žiaľ, začína sa však rozmáhať priekupníctvo s archeologickejmi nálezmi a ich zámerné vyhľadávanie za účelom predaja, a tým aj nekontrolované ničenie archeologickejch lokalít. Pritom si títo ľudia neuvedomujú, že takýmto konaním poškodzujú nielen terén náleziska, ale znehodnocujú aj pôvodnú situáciu a vlastné nálezy.

Ľahostajnosť a koristníctvo sa nám vypomstia v budúcnosti, keď už nebudeme mať čo chrániť a skúmať. Zostanú iba torzá zničených a vykradnutých lokalít, často ešte poškodených aj zásahmi stavebných organizácií, kameňolomami, rekultiváciou pôdy, melioráciami a pod.

To, čo zanechali minulé generácie, je majetkom nás všetkých, a nie iba tých jednotlivcov, ktorí cítia príležitosť zbohatnúť na burzách a aukciách bez ohľadu na to, čo sa s týmito predmetmi a náleziskami deje. Preto Slovenská archeologickej spoločnosť vyzýva všetkých, ktorí majú vzťah k svojej domovine, aby pomáhali chrániť a evidovať tieto vzácné pamiatky. Často aj málo výrazné nálezy keramiky v dolinke hornatého Slovenska sú vzácnym dokladom prítomnosti človeka v určitom mikroregióne, kde sa podieľal svojou hrivnou na zvelaďovaní a skultúrňovaní tejto krajiny. A to už nehovoríme o pokladoch bronzových predmetov, keltských, rímskych a stredovekých minciach, rozsiahlych pohrebiskach a sídliskach, hradiskach, rímskych táboroch a pod., ktoré sú často stredobodom pozornosti tzv. bádateľov. Získané nálezy im v podstate nič nehovoria ani o význame lokality ani o jej datovaní, sú to pre nich len predmety bez väčšej vysvetľujúcej hodnoty.

Iba spojením súl profesionálnych archeológov a spolupracovníkov môžeme záchraniť pre budúnosť aspoň to torzo pamiatok najstarších dejín našej vlasti, čo nám ešte zostalo. Bude to záslužná práca a ocení ju budú vedieť iba nasledujúce generácie.

Slovenská archeologickej spoločnosť víta ponuku na spoluprácu od členov archeologickej krúžkov, ktorých taktiež trápi terajší stav a chcú sa podieľať na tejto činnosti. Členovia SAS prepracovali tieto otázky aj na Zjazde slovenských archeológov, ktorý sa konal v dňoch 13.-15. 2. 1991 v Smoleniciach. Dúfame, že táto spolupráca prinesie úžitok jednej aj druhej strane, ale predovšetkým z toho bude mať prospech celá naša spoločnosť.

Komisia poverená výborom SAS vypracovala Návrh programu spolupráce medzi Slovenskou archeologickej spoločnosť, archeologickej krúžkami a ostatnými záujemcami o archeológiu, ktorý tu predkladáme celej archeologickej obci.

J. Moravčík

NÁVRH PROGRAMU SPOLUPRÁCE MEDZI SLOVENSKOU ARCHEOLOGICKOU SPOLOČNOSŤOU, ARCHEOLOGICKÝMI KRÚŽKAMI A ĎALŠÍMI ZÁUJEMCAMI O ARCHEOLOGIU

1. SAS predloží zoznam múzeí a pracovníkov, ktorí budú poverení spoluprácou s archeologickými krúžkami a ďalšími záujemcami o archeológiu. Celoštátny aktív archeologických krúžkov predloží zoznam krúžkov aj s počtom členov.

2. SAS zorganizuje dvojdňový seminár pre zástupcov existujúcich amatérskych skupín (krúžkov), tematicky zameraný na činnosť v teréne pri menších záchranných akciách, prieskumoch, dokumentácii a na získanie základných teoretických vedomostí. Takýto seminár sa môže periodicky opakovať.

3. SAS požiada svojich členov profesionálov, aby koordinovali amatérsku aktivitu. V rámci SR bude túto činnosť riadiť člen poverený výborom SAS.

4. Členovia krúžkov a ďalší spolupracovníci sa zaviažu informovať múzeá, prípadne priamo AÚ SAV o svojej terénnej činnosti a získané nálezy spolu s dokumentáciou im odovzdajú.

5. Pracovníci múzeí a AÚ SAV budú pravidelne informovať členov krúžkov a ďalších spolupracovníkov o situácii v regióne.

6. Medzi múzeami a AÚ SAV na jednej strane a krúžkami na strane druhej sa uzavoria písomné dohody o spolupráci. Prácu krúžkov odporúčame orientovať na sledovanie stavu známych lokalít, ohlasovanie zásahov do terénu, sledovanie vebných akcií, vyhľadávanie nových nálezisk a ich dokumentáciu. Informácie sa budú sústredovať v príslušnom múzeu a potom v AÚ SAV. V zmysle zákona 27/87 sa členovia krúžkov a ďalší spolupracovníci (rovnako ako profesionálni archeologovia) zaviažú, že nebudú podporovať vznik súkromných zbierok archeologických nálezov a budú sa snažiť zabrániť mu.

7. SAS bude raz v roku informovať o výsledkoch spolupráce (Informátor SAS, AVANS) a pomáhať pri prezentácii výsledkov činnosti v teréne.

8. Členovia krúžkov a ďalší spolupracovníci budú pravidelne konzultovať svoju činnosť na príslušnom pracovisku, pomáhať pri spracúvaní materiálu; múzeá a AÚ SAV budú poskytovať informácie o situácii na jednotlivých lokalitách, literatúru, nálezové správy, videozáznamy; SAS bude zasielať ponukový list novej literatúry a prírastky knižnice.

9. Členovia SAS budú vystupovať proti vykonávaniu terénnych archeologických výkopov bez odborného dozoru.

10. Členovia krúžkov budú osvetou a konzultáciami na školách a v podnikoch získavať údaje o nálezoch a lokalitách, ktoré doteraz nie sú známe. V prípade zistenia nových skutočností budú informovať príslušné múzeum, ktoré by mohlo tieto nálezy odkúpiť alebo aspon zdokumentovať, aby sa nestali predmetom predaja doma, prípadne neboli vyvezené mimo nášho územia.

11. SAS sa zaväzuje, že najvýraznejšie súpisové alebo iné práce predloží každoročne výboru na ohodnotenie formou odmeny.

Komisia pre spoluprácu so záujemcami o archeologiu pri SAS

PRVNÍ ZASEDÁNÍ HLAVNÍHO VÝBORU ČESKÉ ARCHEOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI PŘI ČSAV

Dne 25. dubna 1991 se poprvé sešel nově zvolený hlavní výbor České archeologické společnosti, vyšlý z voleb na valném shromáždění Československé společnosti archeologické při ČSAV v Praze 16. března 1991, kdy schválením nových stanov tato společnost zanikla a byla nahrazena společností omezenou na území ČR.

Předseda této nové společnosti, která právně i tradičí úzce navazuje na ČSSA, byl zvolen již 16. 3. 1991 - je jím PhDr. Karel Sklenář, CSc. (Národní muzeum, Praha). Na schůzi 25. 4. 1991 výbor zvolil své funkcionáře: místopředsedy se stali PhDr. Ludvík Belcredi a PhDr. Zdeněk Měřinský, CSc. (oba Moravské zemské muzeum, Brno), vědeckým tajemníkem PhDr. Michal Lutovský a hospodářem PhDr. Miloslav Slabina (oba Národní muzeum, Praha). Zástupcem ČAS v Radě vědeckých společností ČSAV byl zvolen PhDr. Jan Frolik, CSc. (Archeologický ústav ČSAV, Praha). Rekonstruována byla i redakční rada Zpráv ČAS, jejímž členem však zůstává podle dřívější dohody zástupce SAS PhDr. Zdeněk Farkaš.

Dále se schůze zabývala především problematikou připravovaného zákona ČNR o kulturních památkách a zejména otázkami navrhovaného zavedení oprávnění k terénnym výzkumům pro organizace a licencí pro jednotlivce, jejichž udelení ministerstvem kultury ČR má být vázáno na souhlas komise profesního svazu archeologů. Z diskuse vyplynula nutnost vytvořit komisi pro stanovení pravidel udeľování a odebírání licencí a oprávnění; jejím sestavením a vedením byl pověřen dr. M. Lutovský. Dalším bodem byla příprava sjednocení způsobů evidence archeologického materiálu, jemuž má být věnován seminář muzejních archeologů ČR v Jihlavě v červnu

1991 za účasti zástupců nemuzejních pracovišť. V řadě námětů vyplynula potřeba obnovení tradičních styků se SAS, protože mnohé problémy v obou republikách budou obdobné; to se stane jedním z důležitých úkolů nově konstituovaného výboru.

K. Sklenář

XII. KONGRES UISPP

V dňoch 1.-7. septembra 1991 sa uskutoční v Bratislave XII. kongres Medzinárodnej únie prehistorických a protohistorických vied (UISPP). Usporiadateľom a garantom vedeckého programu kongresu je Archeologický ústav SAV v Nitre, administratívne a komerčné záležitosti vybavuje INCHEBA. Prezidentom XII. kongresu UISPP je akademik B. Chropovský (ČSFR), generálnym sekretárom prof. dr. J. Nenquin (Belgicko), predsedom organizačného komitétu dr. J. Pavúk, CSc. (ČSFR). Odborné rokovania budú prebiehať v pätnástich sekcích, členiacich sa na subsekcie, a v kolokviách. Sekcie majú takúto tematickú náplň: I. - metodológia; II. - vedecké metódy v archeológii; III.-X. - problematika od paleolitu až po stredovek v Európe, európskej a ázijskej časti ZSSR, v Prednej Ázii; XI. - mediteránna oblasť (archeologia, história, ekonomika, ekológia); XII. - osídlenie v Afrike, Ázii a Austrálii; XIII. - osídlenie Ameriky; XIV. - umenie a religia; XV. - ochrana kultúrnych pamiatok, archeológia a súčasnosť. Pred kongresom (v dňoch 27. 8. - 1. 9. 1991) sa budú konať dve exkurzie (exkurzia A - Slovensko, exkurzia B - české krajiny) a v priebehu kongresu sa uskutoční deväť menších exkurzií na významné archeologické výskumy a lokality. Na informáciu uvádzame archeologické lokality, resp. miesta s múzeami, významnými inštitúciami a historicko-umeleckými objektmi na Slovensku, ktoré navštívia účastníci spomínaných exkurzií: Bratislava, Bratislava-Devín, Bratislava-Dúbravka, Bratislava-Rusovce, Stupava, Dolné Janíky, Čataj, Trnava, Borová, Smolenice, Piešťany, Moravany nad Váhom, Moravany nad Váhom-Ducové, Nové Mesto nad Váhom-Mnešice, Bošáca-Zemianske Podhradie, Trenčín, Martin, Zuberec, Liptovská Mara, Štrbské Pleso, Poprad, Ondrej-Hôrka, Leyoča, Spišský hrad, Košice, Nižná Myšľa, Domica, Včelince, Rimavská Sobota, Bína, Komárno, Iža-Leányvár, Čalovo, Sered-Šintava, Nitra, Kostoľany pod Tribečom, Hronský Beňadik, Nové Vozokany.

D. Bialeková

KRONIKA

Blahoželáme
Životné jubileá v r. 1991 oslavili a oslávia títo naši členovia:
85 rokov Štefan Pozdišovský (23. 12. 1906)
70 rokov Vladimír Jamárik (21. 9. 1921), Bohuslav Novotný (3. 10. 1921)
65 rokov Jaroslav Vizdal (21. 4. 1926), Bohuslav Chropovský (9. 8. 1926), Igor Hrubec (16. 10. 1926)
60 rokov Jozef Paulík (30. 3. 1931), Mária Novotná (26. 4. 1931), Pavol Kuka (23. 6. 1931), Magda Pichlerová (16. 9. 1931), Emília Chropovská (18. 12. 1931)
50 rokov Alexander Ruttikay (24. 4. 1941), Dušan Goller (26. 5. 1941), Štefánia Tóthová (28. 6. 1941), Eva Hajnalová (21. 7. 1941), Marta Remiášová (8. 10. 1941), Karol Pieta (17. 11. 1941), Dušan Janeček (18. 11. 1941).

Noví členovia SAS
Martin Bóna, Štefan Meliš, Gustáv Soták, Ivan Staník, Michal Šimkovic, Ľubomír Voštinár.

Inaugurácia

Dňa 30. 5. 1991 odznela na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave inauguračná prednáška prof. Márie Novotnej na tému Počiatky farebnej metalurgie na Slovensku (Výpoveď archeologických nálezov).

ZOZNAM INŠTITÚCIÍ S ARCHEOLÓGMI NA SLOVENSKU (okrem AÚ SAV v Nitre)

Balneologické múzeum
921 01 PIEŠŤANY
Bača Róbert, PhDr.
Krupa Vladimír, PhDr.

Filozofická fakulta UK
Katedra všeobecných dejín
a archeologie
Gondova ul. 2
818 01 BRATISLAVA
Hoššo Jozef, PhDr., CSc.
Krekovič Eduard, PhDr., CSc.
Novotná Mária, Doc. PhDr., DrSc.
Štefanovičová Tatiana, Doc. PhDr., CSc.

Gemerské múzeum
979 01 RIMAVSKÁ SOBOTA
B. Kovács Štefan, PhDr.

Hornonitrianske múzeum
971 01 PRIEVIDZA
Remiášová Marta, PhDr.

Kysucké múzeum
022 01 ČADCA
Durišová Marcela, PhDr.

Liptovské múzeum
034 50 RUŽOMBEROK
Múdry Peter, PhDr.

Mestské múzeum
Primaciálne nám. 8
811 01 BRATISLAVA
Baxa Peter, PhDr.
Fiala Anton, PhDr.
Keller Igor, PhDr.
Plachá Veronika, PhDr.
Schmidtová Jarmila, PhDr.
Štefanec Peter, prom. hist.
Weber Vladimír, prom. hist.

Mestský ústav ochrany
pamiatok
Nálepkova ul. 17
814 44 BRATISLAVA
Klinčoková Katarína, prom. hist.
Maruniaková Marta, PhDr.
Musilová Margaréta, PhDr.

Novohradské múzeum
984 01 LUČENEC
Kaczarová Iveta, PhDr.

Oblastné nitrianske múzeum
Štefánikova tr.
950 50 NITRA
Ruttkayová Jaroslava, PhDr.

Oblastné podunajské múzeum
ul. G. Steinera 13
945 01 KOMÁRNO
Ratimorská Priska, PhDr.
Trugly Alexander, PhDr.

Okresné múzeum
Komenského 15
920 01 HLOHOVEC
Novosedlík Peter, prom. hist.

Okresné múzeum
Hurbanova 7
940 01 NOVÉ ZÁMKY
Krásny Alexander, prom. hist.
Liszka Jozef, PhDr.
Vida Štefan, PhDr.

Okresné vlastivedné múzeum
924 00 GALANTA
Ižof Jozef, prom. hist.

Okresné vlastivedné múzeum
094 31 HANUŠOVCE NAD TOPĽOU
Jenčová Mária, PhDr.

Okresné vlastivedné múzeum
066 01 HUMENNE
Strakošová Ivana, PhDr.

Okresné vlastivedné múzeum
Hrad
064 01 STARÁ ĽUBOVŇA
Roth Peter, PhDr.

Podtatranské múzeum
Vajanského ul.
058 01 POPRAD
Kovalčík Richard

Považské múzeum
Budatínsky zámok
010 01 ŽILINA
Moravčík Jozef, prom. hist.

Slovenské národné múzeum
Archeologické múzeum
Vajanského nábr. 2
814 36 BRATISLAVA
Bartík Juraj, PhDr.
Demeterová Soňa, PhDr., CSc.
Drenko Zoltán, PhDr.
Egyházy-Jurovská Beáta, PhDr.
Farkaš Zdenek, PhDr.
Füryová Klára, PhDr.
Habovštík Alojz, PhDr., CSc.
Halagan Juraj, PhDr.
Holčík Štefan, PhDr., CSc.

Lesák Branislav, PhDr.
Paulík Jozef, PhDr., CSc.
Pichlerová Magda, PhDr., CSc.
Prášek Karel, PhDr.
Rybáriková-Szerdahely Margaréta, PhDr.
Studeníková Etela, PhDr., CSc.
Tomčíková Katarína, PhDr.
Turčan Vladimír, PhDr.
Vallašek Adrián, PhDr.
Zacsková Mária, PhDr.
Zachar Lev, PhDr., CSc.

**Slovenské národné múzeum
Banské múzeum
969 00 BANSKÁ ŠTIAVNICA**
Labuda Jozef, PhDr.

**Slovenské národné múzeum
Etnografické múzeum
036 01 MARTIN**
Slaninák Milan, PhDr.

**Slovenský ústav pamiatkovej
starostlivosti
Radvanská ul. 1
814 06 BRATISLAVA**
Tóthová Stefánia, prom. hist.

**Stredoslovenské múzeum
nám. SNP 4
974 00 BANSKÁ BYSTRICA**
Mácelová Marta, PhDr.

**Tekovské múzeum
934 01 LEVICE**
Pölhösová Margáreta, PhDr.

**Trenčianske múzeum
Mierové nám. 46
911 01 TRENČÍN**
Nešporová Tamara, PhDr.

**Ústav pamiatkovej
starostlivosti
nám. SNP 16
975 65 BANSKÁ BYSTRICA**
Hanuliak Václav, PhDr.

**Ústav zdravotnej výchovy
Sasinkova 13
816 37 BRATISLAVA**
Makovická Zuzana, prom. hist.

**Vlastivedné múzeum
968 01 NOVÁ BAŇA**
Konečná Katarína, PhDr.
Trgina Gejza, PhDr.

**Vlastivedné múzeum
Štefánikovo nám. 1
955 01 TOPOĽČANY**
Wiedermann Egon, PhDr.

**Vlastivedné múzeum
075 01 TREBIŠOV**
Chovanec Ján, prom. hist.

**Vlastivedné múzeum
nám. SNP
960 01 ZVOLEN**
Kuka Pavol, PhDr., CSc.

**Východoslovenské múzeum
nám. Maratónu mieru 2/A
040 01 KOŠICE**
Gašaj Dárius, PhDr.
Mačalová Hana, PhDr.

**Záhorské múzeum
909 01 SKALICA**
Drahošová Viera, PhDr.

**Západoslovenské múzeum
Múzejné nám. 3
918 09 TRNAVA**
Mészárosová Klára, PhDr.
Novák Petr, PhDr.

**Zemplínske múzeum
071 01 MICHALOVCE**
Gačková Lídia, PhDr.

**PRÍPADNÉ ZMENY A DOPLNKY PROSÍME
NAHLÁSIŤ REDAKCII INFORMÁTORA**

ODZNAMY

Výstavy

Bratislava-Devín: Výstava Kelti na strednom Dunaji je usporiadaná v spolupráci Mestského múzea a Slovenského národného múzea v Bratislave, Archeologického ústavu SAV v Nitre a viedenskej univerzite. Otvorená bude do konca októbra denne okrem pondelka. Vystavené nálezy sú z Plaveckého Podhradia, Bratislavu, Devína, Oberleiserbergu, Braunsbergu a Leopoldsbergu.

Košice: Vo Východoslovenskom múzeu je od apríla do konca júna expozícia Herman Ottó Múzea v Miskolci pod názvom Poklady doby bronzovej. Otvorená je denne okrem pondelka.

- V krajskej knižnici sa pripravuje séria krátkodobých informatívnych výstav zameraných na sprostredkovanie poznatkov o živote pravekých obyvateľov východného Slovenska (v spolupráci s Výskumným pracovným strediskom Archeologickejho ústavu SAV v Košiciach). Prvá z nich, Staršia doba kamenná, bude sprístupnená v júni 1991 v priestoroch knižnice.

- Pri príležitosti festivalu cirkevnej piesne v októbri 1991 bude v Košiciach výstava Začiatky sakrálnej architektúry na východnom Slovensku, ktorou budú prezentované výsledky archeologickeho výskumu dokumentujúceho počiatky kresťanstva.
- Klub priateľov výtvarných umení v Košiciach má dlhorocnú spoluprácu s Výskumným pracovným strediskom AÚ SAV, ktorého pracovníci v nom každoročne prednášajú o najnovších výsledkoch archeologickeho bádania. Na jún 1991 sa plánuje exkurzia na nálezisko Zemplín s odborným sprievodom archeológa.
- Liptovská Mara:** Na hradisku Havránek (národná kultúrna pamiatka) je sprístupnená rekonštrukcia obydlí, opevnenia a obetiska z doby laténskej.
- Prešov:** Vo vlastivednom múzeu bola roku 1990 otvorená nová archeologicá expozícia, na ktorej sú sprístupnené najpozoruhodnejšie nálezy zo starých fondonov, ale aj materiál z výskumov realizovaných v posledných rokoch v zbernej oblasti múzea, predovšetkým na Šarišskom hrade, v Šarišských Michaľoch a Ostrovianoch.
- Topoľčany:** Vlastivedné múzeum (Štefánikovo nám. 1) reinštalovalo expozíciu. Otvorená je denne od 8.00 do 15.30 h v mesiacoch apríl až december 1991.

CELENÁRODNÉ OSLAVY 150. VÝROČIA NARODENIA ANDREJA KMEŤA

Ministerstvo kultúry SR, Slovenské národné múzeum - Etnografické múzeum v Martine, Matica slovenská, Biskupský úrad v Banskej Bystrici, Mestský úrad v Žiari nad Hronom, Obecné zastupiteľstvo v Bzenici a Slovenská spoločnosť pre dejiny vied a techniky v Bratislave boli hlavnými organizátormi osláv, ktoré sa uskutočnili v dňoch 17.-19. mája 1991. Na programe bola vedecká konferencia v Žiari nad Hronom, kde poprední slovenskí bádatelia zhodnotili vedecký prínos Andreja Kmeťa v oblasti prírodných vied, geológie, mineralogie, archeologie, jeho zásluhy o vznik Muzeálnej slovenskej spoločnosti, zásluhy muzeologa, zberateľa, propagátora, organizátora, knaza, národného buditeľa. Referaty budú v plnom znerí publikované v biobibliografickom zborníku v r. 1992. Miestne oslavy sa konali v Prenčove a Bzenici. Ich súčasťou bola návšteva pamätnej izby a vernisáž výstavy. 19. mája oslavu pokračovali v Martine slávnostnou omšou, pietrou spomienkou na Národnom cintoríne, odhalením pamätnej tabule, vernisážou výstavy a kultúrnym programom.

G. Březinová

REDAKČNÉ VÝZVY

- Redakcia Bibliografie slovenskej archeológie sa obracia s výzvou na kolegov archeológov z iných pracovísk ako z Archeologickeho ústavu SAV:

Máme snahu poskytnúť v Bibliografii slovenskej archeológie komplexnú informáciu o slovenskej archeologickej literárnej produkcií za kalendárny rok. Prosíme Vás preto, aby ste vždy do 31. marca poslali na adresu zostavovateľky PhDr. Hany Mačalovej (Východoslovenské múzeum, nám. Maratónu mieru 2/A, 040 00 Košice) bibliografické záznamy svojich prác vydaných v uplynulom roku. Záznam má obsahovať meno autora, názov práce, názov časopisu (zborníka, novín a pod.), v ktorom je práca uverejnená, jeho ročník, číslo a strany, na ktorých ju možno rájť.

Bibliografické údaje príspevkov publikovaných v r. 1990 od Vás čakáme do konca júna t. r.

- Redakcia Informátora SAS oznamuje všetkým záujemcom o uverejnenie príspevkov, že rukopisy môžu zasielať priebežne na adresu Slovenská archeologicá spoločnosť, 949 21 Nitra-Hrad. Uzávierka nasledujúceho čísla bude 15. 10. 1991. Vitané sú krátke správy a oznamy o prednáškach, výstavách, exkurziách, prieskumoch, výskumoch, nových knihách a pod., skrátka o všetkom, čo súvisí s činnosťou Slovenskej archeologickej spoločnosti a so širokými záujmami jej členov.

ZPRÁVY ČS. SPOLEČNOSTI ARCHEOLOGICKÉ PŘI ČSAV

Nabídka dosud nerozebraných svazků

Sv.	Rok	Číslo	Název	Cena
I	1957	3-4		1,-
II	1958	1-2		1,-
III	1959	1-2		1,-
VII	1965	4	Program 7. kongresu věd prehistorických a protohistorických v Praze 1966 - Seznam dopisujících spolupracovníků ČSSA	0,80
XIII	1971	1	VERNER, M.: Periodické kolísání vodnosti Nilu	2,-
XIV	1972	3-5	PLESLOVÁ-ŠTIKOVÁ, E.: Hospodářský a společenský vývoj středoevropského eneolitu	7,20
XV	1973	1-3	Geofyzika a archeologie	4,80
"	"	4-5	ČERNÝ, E.: Metodika průzkumu zaniklých středověkých osad a plužin na Drahanské vrchovině I. Text	7,20
"	"	6	II. Tabulky	2,80
XVI	1974	3	ŠIŠKA, S.: Polgársky kultúrny okruh na Slovensku	1,60
"	"	5-6	GOŠ, V.: Sbírka vlastivědného kroužku v Moravčanech (o. Šumperk)	4,40
XVII	1975	1-2	Zpráva o IV. celostátním semináři o středověké keramice v Opavě	10,-
"	"	3	VIGNATIOVÁ, J.: Přehled vývoje archeologického bádání na Moravě do začátku XX. století	3,60
"	"	4-5	SKLENÁŘ, K.: Archeologické nálezy z Čech ve vídeňských časopisech do roku 1918 (bibliografický přehled)	6,-
"	"	6	Archeologický atlas pravěké Evropy	7,20
XVIII	1976	1	ŠEBESTA, P.: Muzeum v Chebu - katalog archeologické sbírky	3,-
"	"	2	MICHÁLEK, J.: Bohemika ve sbírce univerzity ve Vídni - katalog nálezů	2,-
"	"	3-6	DURDÍK, T.: Nálezy z hradu Týřova I	8,80
XIX	1977	1	FURMÁNEK, V.: Piliňská kultura	2,40
"	"	2	SKLENÁŘ, K.: Česká archeologie v německých časopisech do r. 1918 (bibliografický přehled)	4,-
"	"	3	MICHÁLEK, J.: Bohemika z doby laténské ve sbírce Přírodovedného muzea ve Vídni; SKLENÁŘ, K.: Pravěké nálezy ve sbírce Městského muzea ve Zbiroze (o. Rokycany)	2,40
"	"	4-5	Geofyzikální prospekce v archeologii	7,60
"	"	6	SVOBODA, J.: Pokus o matematickou analýzu slovanské keramiky	3,20

Sv.	Rok	Číslo	Název	Cena
XX	1978	1-2	SKLENÁŘ, K.: Okresní muzeum v Berouně - katalog pravěké sbírky	5,20
"	"	3	PEŠKAŘ, I.: Starší doba římská na Moravě	3,20
"	"	4	FRÖHLICH, J. - MICHÁLEK, J.: Archeologické ne-movité památky v okrese Písek; SKLENÁŘ, K.: Sborník ČSSA při ČSAV - biblio-grafický rejstřík I	4,80
"	"	5	GOŠ, V.: Havelkovo muzeum v Lošticích - katalog pravěké sbírky; SKLENÁŘ, K.: Sborník ČSSA při ČSAV - biblio-grafický rejstřík II	3,60
"	"	6	Zprávy ČSSA při ČSAV 1957-1978 - rejstřík I-XX	2,-
21	1981		SKLENÁŘ, K.: Památky archeologické 1854-1930 - bibliografický rejstřík časopisu (2 svazky)	13,50
22	1981		MICHÁLEK, J.: Muzeum středního Pootaví ve Strakonicích - katalog pravěké sbírky	8,50
23	1982		MATOUŠEK, V.: Okresní muzeum v Berouně - katalog pravěké sbírky II	1,20
24	1982		DURDÍK, T.: Nálezy z hradu Týřova II - katalog starších sbírek	3,60
25	1983		MICHÁLEK, J.: Městské muzeum a galerie ve Vodnanech - katalog pravěké sbírky	2,80
26	1984		SKLENÁŘ, K.: Městské muzeum v Sedlčanech - katalog pravěké sbírky	5,-
27	1984		KRAJÍC, R.: Muzeum husitského revolučního hnu-tí v Táboře - katalog pravěké sbírky	5,60
28	1985		SAKAŘ, V.: O keramice římských provincií (kromě sigillat)	3,60
29	1985		SKLENÁŘ, K.: Vlastivědné muzeum v Mělníku - katalog pravěké sbírky III	5,60
30	1986		Ke spolupráci ČSSA s mimořádnými členy; VENCLOVÁ, N.: Prostorová identifikace archeolo-gických nálezů	1,-
31	1986		SKLENÁŘ, K.: Okresní muzeum v Rokycanech - katalog pravěké sbírky	6,10
Supplementa				
2	1966		SKLENÁŘ, K.: Vlastivědné muzeum v Mělníku - ka-talog pravěké sbírky I	9,-
9	1971		ŠIMANA, M.: Geodesie v archeologické praxi (2 svazky)	13,20
10	1973		SKLENÁŘ, K.: Vlastivědné muzeum v Mělníku - ka-talog pravěké sbírky II	6,-
Mimo řady				
TUREK, R.: Die frühmittelalterlichen Stämmegebiete in Böhmen (Praha 1957)				25,-

Uvedené publikace je možno objednat na adresu: Česká archeologická společnost při ČSAV, Letenská 4, 118 01 Praha 1. Zasíláme nejpozději do 1 měsíce od obdržení objednávky až do vyčerpání zásob.